

Ramsåsa kyrka

55.5591, 13.8844

Ramsåsa kyrka uppfördes vid 1100-talets slut eller 1200-talets början, och även om kyrkan är om- och tillbyggd vid flera tillfällen sedan dess ser den nästan ut som då, bortsett från det mycket breda tornet med trappstegsgavlar som tillkom på 1400-talet.

Under 1800-talet gjordes en renovering då tornet delvis murades om, men eftersom man använt dåligt murbruk fick man senare problem och ett järnband fästes runt tornet i höjd med klockvåningen.

På södra sidan av långhuset har tidigare funnits ett vapenhus. På en teckning av kyrkan från mitten av 1800-talet visas kyrkan utan vapenhus och en stödpelare vis långhusets södra sida. Vid denna tid fanns också ett fönster i absidens östra sida.

Kyrkan har även senare under 1900-talet renoverats ett flertal gånger.

I kyrkan finns en unik målningsframställning, Livet hjul, som tillsammans med en liknande målning i Norra Mellby kyrka är de enda medeltida framställningarna av människans åldrar som finns i Norden. Halva scenen förstördes dock i början av 1800-talet när man murade in ett epitafium över kyrkoherde Carl-Gustaf Hörling, som dog 1777. Då var troligen målningarna helt överkalkade.

Målningarna som är daterade till 1300-talet var helt överkalkade till 1960, när de upptäcktes vid en invändig renovering av kyrkan.

Till vänster är det en målning av Sankt Kristoffer bärande Kristusbarnet.

På detta väggfält finns det dessutom en framställning som troligen fortsätter bakom valvbågen, visande två krönta avhuggna kvinnohuvuden som troligen föreställer två av de elva jungfrur, som enligt en medeltida tradition led martyrdöden i Köln vid den kristna tidens början.

Dessa elva martyrer ökade sedan av misstag i antalet till elva tusen martyrer. Helt enkelt på grund av en felläsning av en förkortning, XI MV. Det ska på latin uttydas undecim martyres virgines, som betyder elva jungfrumartyrer. Istället råkade man tolka M:et som millia, alltså undecim millia vergines, Elva tusen jungfrur. Denna legend blev snabbt populär och författare broderade sedan på berättelsen.

Även målningarna i absiden har daterats till cirka år 1300. Scenen föreställer Majestas Domini och apostlarna.

I östra valvkappan finns texten Ave Maria.

Altaret av murad kalksten har en altarskiva med en fördjupning för ett relikskrin.

Centralt i koret över altaret finns ett triumfkrucifix från 1200-talet. Kristusgestalten har upprätt huvud och öppna ögon och gestaltades ursprungligen som den segrande Kristus, men anpassades senare för att avbilda Kristus lidande. Bland annat ersattes en krona på huvudet på 1400-talet med en grönmålad törnekrona.

Predikstolen från 1600-talet har kompletteringar som är utförda under 1700-talet av snickaren Anders Råå samt evangelistskulpturer från Ystadbildhuggaren Mattias Stenbergs verkstad.

Även en nummertavla i trä som hänger vid långhusets östra sida är daterad till 1700-talet.

På platsen för det tidigare Mariaaltaret, på norra sidan av triumfbågen står en kopia av den dansk-isländske skulptören Bertel Torvaldsens Kristusfigur.

Nedanför står en dopfont, som förmodligen är från senmedeltiden.

Orgeln från 1961 med sju stämmor är tillverkad av A. Mårtenssons Orgelfabrik AB i Lund.

Klockan i tornet gjöts 1937 och är en kopia av en äldre klocka från 1769 ursprungligen gjuten av Andreas Wetterholtz i

Malmö. Det äldre originalet förvaras på Lunds Historiska Museum.

I tornet finns också en fattigbössa av trä med beslag och lås av järn daterad till 1600-tal.

Källor:

Pdf: "Ortsrapport - Ramsåsa". Tomellilla kommun 2002. Bengt Alm.

Pdf: "Ramsåsa kyrka - kulturhistorisk karaktäristik och bedömning." Lunds stift Kerstin Börjesson 2016.

Webb: skanesmalerikonservatorer.blogspot

Diverse dokument: Genom Katarina Lundberg, Tomellillabygdens församling.